

Antwoorden op de vragen van de vaste commissie voor Financiën van de Eerste Kamer over de novelle Belastingplan 2016**Inhoudsopgave**

1. Algemeen	2
2. Inkomensbeleid.....	2
3. Box 3	10
4. Overige maatregelen brief novelle	10
4.1. Kinderopvangtoeslag.....	10
4.2. Energiebesparende maatregelen huishoudens	10
4.3. Verruimd gemeentelijk belastinggebied	11
5. Budgettaire gevolgen novelle	13
6. Gevolgen uitvoering.....	14

1. Algemeen

Het kabinet heeft met belangstelling kennisgenomen van de vragen van de leden van de fracties van D66, de SP, de PvdA, GroenLinks, de ChristenUnie en 50PLUS en wil van de gelegenheid gebruikmaken om zijn erkentelijkheid uit te spreken voor de bereidheid van uw Kamer om al in dit stadium een start te maken met de behandeling van deze novelle. Met deze voortvarende aanpak is een tijdige afronding daarvan binnen bereik gekomen.

2. Inkomensbeleid

Lastenverlichting

De leden van de fractie van de SP vragen of met de vierde nota van wijziging en de aangekondigde wijzigingen in de novelle de lastenverlichting voor burgers daalt van € 4,5 miljard naar € 4,25 miljard. In het oorspronkelijke voorstel van het vijf miljard pakket zoals dit – voor een belangrijk deel – in het Belastingplan 2016 was opgenomen, kwam structureel € 4,5 miljard ten goede aan burgers en was € 500 miljoen via het lage-inkomensvoordeel bestemd voor lastenverlichting voor bedrijven. De novelle bevat uitsluitend verschuivingen in het pakket die ten goede of ten laste van burgers komen. De vierde nota van wijziging bevat een aantal maatregelen die leiden tot lastenverlichtingen voor bedrijven, zoals een intensivering van de energie-investeringsaftrek, een vrijstelling in de energiebelasting voor mineralogische en metallurgische processen en een verlaging van de Aof-premie. Deze maatregelen tellen op tot een lastenverlichting van structureel € 125 miljoen. Hier staat tegenover dat de lastenverzwaring als gevolg van de verschuiving van elektriciteit naar gas in de energiebelasting per saldo voor € 125 miljoen bij bedrijven neerslaat. Ook de vierde nota van wijziging wijzigt daarom het aandeel van het vijf miljard pakket dat ten goede aan burgers komt niet. Per saldo blijft dus € 4,5 miljard van de € 5 miljard rechtstreeks ten goede komen aan burgers.

Banen

De leden van de fracties van de PvdA, GroenLinks en de SP hebben vragen gesteld over de verwachte werkgelegenheid van de novelle. Zo vragen de leden van de fractie van de PvdA wat per individuele maatregel de verwachte banengroei zal zijn alsmede welke financiële inzet er per baan gemoeid is met deze additionele banen. De leden van de fractie van GroenLinks vragen of de maatregelen in de novelle met betrekking tot de vertraging van de afbouw van de arbeidskorting en de verhoging van het tarief in de tweede en derde schijf tot meer werkgelegenheid leiden. De leden van de fractie van de SP vragen of de wijzigingen in de novelle een verschil maken in het aantal verwachte banen volgens het CPB-model. Het kabinet heeft de novelle voorgelegd aan het Centraal Planbureau (CPB). Het CPB vermeldt in publicaties altijd de procentuele mutatie van het aantal arbeidsjaren afgerond op één decimaal achter de komma. Het CPB meldt dat de novelle een marginaal positief effect heeft op de werkgelegenheid, maar afgerond 0,0%. Het CPB geeft daarbij

geen uitsplitsing van de effecten van verschillende maatregelen. Het vijf miljard pakket levert dus op termijn ook met de novelle nog steeds 35.000 extra banen op.

Koopkracht

Leden van verschillende fracties vragen naar de koopkrachteffecten van de novelle. De leden van de fractie van de SP vragen bovendien of de maatregelen die per 2017 ingaan daarbij kunnen worden betrokken. De leden van de fractie van 50PLUS vragen expliciet naar de effecten voor de koopkracht voor ouderen. De leden van de fractie van GroenLinks zijn benieuwd naar de inkomensgevolgen van het verhogen van het heffingvrije vermogen in box 3. Zij vragen om een inschatting van de inkomensgevolgen voor verschillende inkomensgroepen. Ook vragen de leden van de fractie van GroenLinks wat de verhoging van het tarief van de tweede en derde schijf betekent voor mensen met een inkomen tot € 33.715, die minder dan € 21.437 vermogen in box 3 hebben, en dus niet profiteren van de verhoging van het heffingvrije vermogen in box 3. De wijzigingen in de novelle leiden alles bijeengenomen tot kleine aanpassingen in het koopkrachtbeeld van 2016. In de hierna opgenomen tabellen 1 en 2 zijn de mediane koopkrachtontwikkeling naar inkomenshoogte en huishoudtype en de koopkrachtontwikkeling van de voorbeeldhuishoudens weergegeven. Voor de koopkracht 2016 zijn het heffingvrije vermogen in box 3 alsmede de tarieven in de tweede en derde schijf relevant. Het koopkrachtbeeld voor 2017 met de wijzigingen ten gevolge van de novelle kan nog niet gegeven worden. Een eerste koopkrachtraming voor 2017 zal in het voorjaar gemaakt worden.

De gevolgen van het verhogen van het heffingvrije vermogen in box 3 zijn meegenomen in de doorrekening van het koopkrachtbeeld in 2016 inclusief het effect van de gehele novelle, zie hiervoor de hierna opgenomen tabel 1. De maatregel is het meest voordelig voor huishoudens met hogere vermogens, dat wil zeggen vermogens die hoger zijn dan het heffingvrije vermogen. Het maximale voordeel voor de inkomstenbelasting is € 36 (namelijk 1,2% van € 3000). Als een huishouden door deze maatregel recht blijft houden op een toeslag doordat het relevante vermogen hierdoor weer beneden de betreffende vermogensgrens valt, is het potentiële voordeel veel groter. Dit laatste zal vooral bij lagere inkomensgroepen optreden. Omdat het hier om kleine aantallen gaat, is dit niet direct zichtbaar in de mediane koopkrachtontwikkeling.

Tabel 1 Mediane koopkrachtontwikkeling (%) in 2016

	Voor novelle	Na novelle	Mutatie
Inkomensniveau			
<175% wml	0,7	0,7	0,0
175-350% wml	1,9	1,9	0,0
350-500% wml	2,1	2,0	-0,1
>500% wml	1,4	1,3	-0,1
Inkomensbron			
Werkenden	2,5	2,5	0,0
Uitkeringsontvangers	0,3	0,3	0,0
Gepensioneerden	0,2	0,3	0,0
Huishoudtype			
Tweeverdieners	1,9	1,8	-0,1
Alleenstaanden	0,9	0,9	0,0
Alleenverdieners	0,8	0,8	0,0
Kinderen			
Met kinderen	2,5	2,5	0,0
Zonder kinderen	2,0	1,9	-0,1
Alle huishoudens	1,4	1,3	-0,1

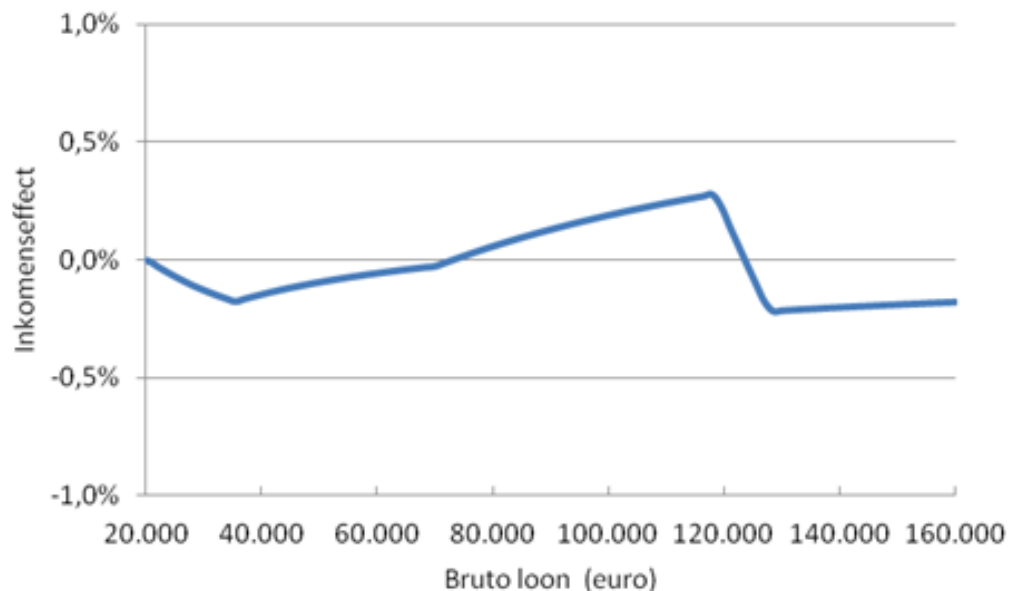
Tabel 2 Koopkrachtontwikkeling voorbeeldhuishoudens in 2016

Actieven:	Voor novelle	Na novelle	Mutatie
Alleenverdiener met kinderen			
Modaal	2,0%	1,9%	-0,1%
2 x modaal	0,5%	0,3%	-0,2%
Tweeverdieners			
Modaal + ½ x modaal met kinderen	3,8%	3,7%	-0,1%
2 x modaal + ½ x modaal met kinderen	2,2%	2,0%	-0,2%
Modaal + modaal zonder kinderen	2,7%	2,6%	-0,1%
2 x modaal + modaal zonder kinderen	1,6%	1,4%	-0,2%
Alleenstaande			
Minimumloon	5,3%	5,3%	0,0%
Modaal	2,7%	2,6%	-0,1%
2 x modaal	0,9%	0,7%	-0,2%
Alleenstaande ouder			
Minimumloon	4,5%	4,5%	0,0%
Modaal	4,1%	4,0%	-0,1%
<i>Inactieven:</i>			
Sociale minima			
Paar met kinderen	0,4%	0,4%	0,0%
Alleenstaande	0,0%	0,0%	0,0%
Alleenstaande ouder	0,3%	0,3%	0,0%
AOW (alleenstaand)			
(alleen) AOW	0,8%	0,8%	0,0%
AOW +10000	0,0%	0,0%	0,0%
AOW (paar)			
(alleen) AOW	0,3%	0,3%	0,0%
AOW +10000	0,0%	0,0%	0,0%

De leden van de fractie van GroenLinks vragen naar de inkomenseffecten van de vertraging van de afbouw van de arbeidskorting en de verhoging van het tarief van de tweede en derde schijf. Zij vragen expliciet naar de inkomenseffecten voor inkomens tot € 35.000 en inkomens vanaf € 66.421. In de hierna opgenomen figuur 1 is het inkomenseffect getoond van het verlagen van het afbouwpercentage van de arbeidskorting met 0,4%-punt naar 3,6% en het verhogen van het tarief in de tweede en derde schijf met 0,3%-punt. Beide maatregelen gaan in per 2017 en zijn onderdeel van het bredere pakket in de novelle waarin in 2017 ook de ouderenkorting en de kinderopvangtoeslag worden geïntensiveerd. Uit de grafiek blijkt dat het saldo-effect van het verlagen van het afbouwpercentage van de arbeidskorting en het verhogen van het tarief in de tweede en derde schijf nadelig is

voor werkenden met lagere en middeninkomens, tot -0,2% bij € 35.000, omdat zij geen voordeel hebben van de beperking van de afbouw van de arbeidskorting en wel nadeel van de verhoging van de belastingtarieven. In dit verband is het echter belangrijk erop te wijzen dat deze groep ook fors voordeel heeft van de maatregelen in het Belastingplan 2016 als geheel. Zo gaat de alleenstaande met een modaal inkomen (€ 35.000) er 2,6% op vooruit door het Belastingplan 2016. Uit de grafiek blijkt voorts dat voor werkenden met hogere inkomens, boven de grens van de vierde schijf, het voordeel toeneemt tot maximaal +0,3%. Dit is echter een klein effect binnen het geheel van aanpassingen in het Belastingplan 2016. De inkomens boven de € 125.000 hebben geen voordeel van het beperken van de afbouw van de arbeidskorting, omdat voor hen de arbeidskorting al tot 0 is afgebouwd.

Figuur 1 Partieel inkomenseffect in 2017 van het verlagen van de afbouw van de arbeidskorting en het verhogen van het belastingtarief van de 2^e en 3^e schijf voor een alleenstaande werknemer

De leden van de fractie van GroenLinks vragen of de novelle een denivellerend effect heeft. De maatregelen in de novelle hebben gemengde gevolgen voor de inkomens(on)gelijkheid, zoals ook blijkt uit de hiervoor opgenomen figuur 1. Het Belastingplan 2016 als geheel stimuleert vooral het werken aan de onderkant. Een evenwichtig koopkrachtbeeld voor 2017 zal onderwerp zijn van de besluitvorming in augustus 2016.

De leden van de fractie van 50PLUS vragen wat de bijdrage van ouderen is aan de financiering van de maatregelen uit de vierde nota van wijziging en de novelle via de vermindering van de verlaging van de tarieven van de tweede en derde schijf in 2016 en 2017 en hoe groot de bijdrage is van de uitkeringsgerechtigden. De bijdrage van de AOW-gerechtigden aan de vermindering van de tarieven van de tweede en derde schijf bedraagt in 2016 circa € 50 miljoen (op een totaal budgettair beslag van

€ 332 miljoen).¹ In 2017 bedraagt de bijdrage van deze groep circa € 100 miljoen (op een totaal budgettaire beslag van € 600 miljoen). Er is geen uitsplitsing van de bijdrage van uitkeringsgerechtigden voorhanden.

De leden van de fractie van 50PLUS vragen om het effect van de structurele verhoging van de ouderenkorting toe te voegen aan de tabel op pagina 85 van de memorie van antwoord.² De hierna opgenomen tabel 3 geeft het inkomenseffect van de verhoging van de inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet (IAB Zvw) met 0,65%-punt en de structurele verhoging van de ouderenkorting met € 25.

Tabel 3 Inkomenseffect verhoging IAB Zvw en structurele verhoging ouderenkorting

Bruto inkomen €	Inkomenseffect %	Verzwarend in €	Hoogte IAB Zvw 2016	IAB Zvw als % van bruto inkomen
20.000	-0,6	-105	1.100	5,5
30.000	-0,6	-170	1.650	5,5
40.000	-0,7	-260	2.200	5,5
50.000	-0,7	-325	2.750	5,5
55.000	-0,7	-381	2.902	5,3
70.000	-0,5	-381	2.902	4,1

Tarieven en kortingen

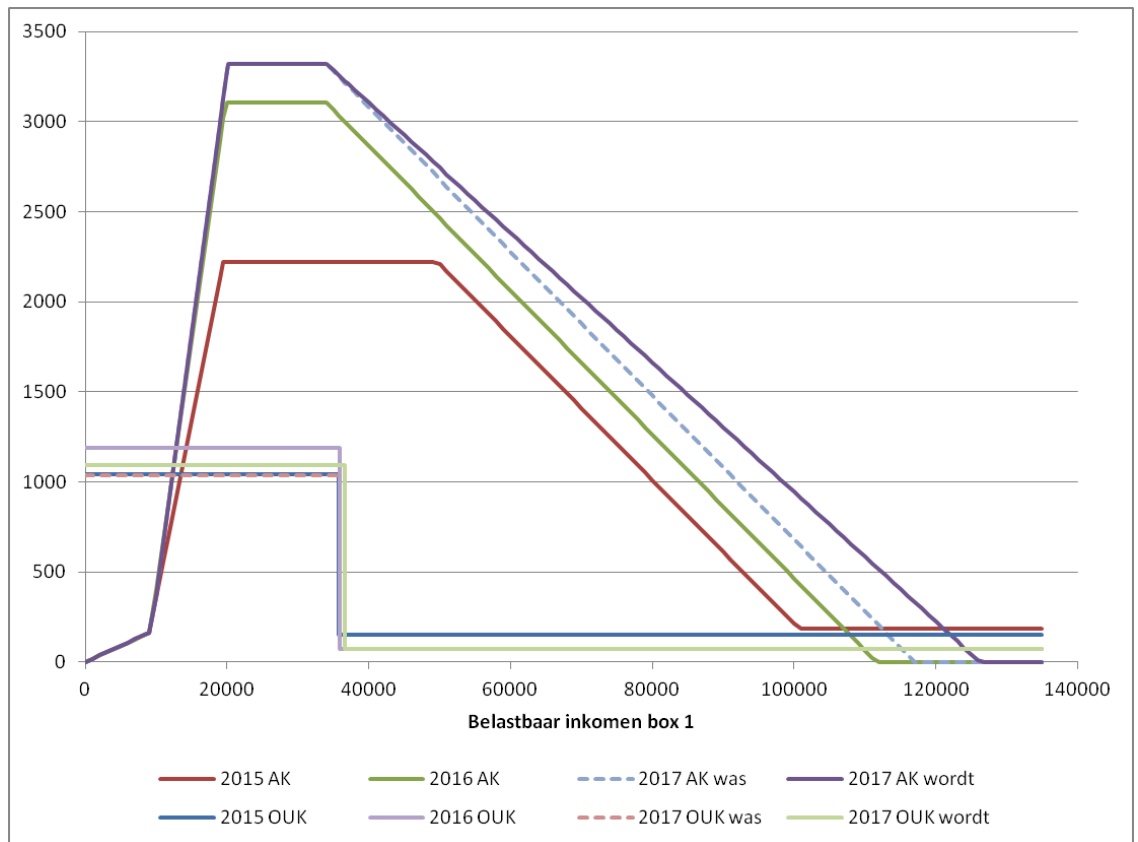
De leden van de fractie van 50PLUS vragen naar de hoogte van het tarief in de tweede en derde schijf in 2016 en 2017. Het gecombineerde tarief in de tweede en derde schijf bedraagt in 2016 40,4% voor iemand die ook premieplichtig is voor alle volksverzekeringen. Het tarief in 2017 wordt bij het Belastingplan 2017 vastgesteld.

De leden van de fractie van 50PLUS vragen om een grafiek en tabel met daarin de wijzigingen in de arbeidskorting en de ouderenkorting vanaf 2014 tot en met 2017. In de hierna opgenomen figuur 2 en tabel 4 zijn de arbeidskorting voor belastingplichtigen onder de AOW-gerechtigde leeftijd en de ouderenkorting voor belastingplichtigen op of boven de AOW-gerechtigde leeftijd weergegeven voor 2015 tot en met 2017. Omdat in eerdere vragen uitsluitend is gevraagd naar de jaren 2015 tot en met 2017 is het binnen de gestelde tijd niet mogelijk de gevraagde gegevens ook voor het jaar 2014 te geven.

¹ Dit betreft het totale budgettaire beslag van de vermindering van de verhoging van het tarief van de tweede en derde schijf als gevolg van zowel de vierde nota van wijziging als de novelle.

² Kamerstukken I 2015/16, 34 302, G.

Figuur 2 Arbeidskorting (AK) voor belastingplichtigen onder de AOW-gerechtigde leeftijd en ouderenkorting (OUK) voor belastingplichtigen op of boven de AOW-gerechtigde leeftijd, 2015-2017 in euro's

Tabel 4 Arbeidskorting voor belastingplichtigen onder de AOW-gerechtigde leeftijd en ouderenkorting voor belastingplichtigen op of boven de AOW-gerechtigde leeftijd, 2015-2017 in euro's

	arbeidskorting				ouderenkorting			
	2015	2016	2017 was	2017 wordt	2015	2016	2017 was	2017 wordt
0	0	0	0	0	1042	1187	1039	1094
4000	72	72	72	72	1042	1187	1039	1094
8000	145	143	144	144	1042	1187	1039	1094
12000	751	954	951	951	1042	1187	1039	1094
16000	1539	2062	2118	2118	1042	1187	1039	1094
20000	2220	3103	3285	3285	1042	1187	1039	1094
24000	2220	3103	3321	3321	1042	1187	1039	1094
28000	2220	3103	3321	3321	1042	1187	1039	1094
32000	2220	3103	3321	3321	1042	1187	1039	1094
36000	2220	3024	3239	3247	152	70	1039	1094
40000	2220	2864	3079	3103	152	70	72	72
44000	2220	2704	2919	2959	152	70	72	72
48000	2220	2544	2759	2815	152	70	72	72
52000	2131	2384	2599	2671	152	70	72	72
56000	1971	2224	2439	2527	152	70	72	72
60000	1811	2064	2279	2383	152	70	72	72
64000	1651	1904	2119	2239	152	70	72	72
68000	1491	1744	1959	2095	152	70	72	72
72000	1331	1584	1799	1951	152	70	72	72
76000	1171	1424	1639	1807	152	70	72	72
80000	1011	1264	1479	1663	152	70	72	72
84000	851	1104	1319	1519	152	70	72	72
88000	691	944	1159	1375	152	70	72	72
92000	531	784	999	1231	152	70	72	72
96000	371	624	839	1087	152	70	72	72
100000	211	464	679	943	152	70	72	72
104000	184	304	519	799	152	70	72	72
108000	184	144	359	655	152	70	72	72
112000	184	0	199	511	152	70	72	72
116000	184	0	39	367	152	70	72	72
120000	184	0	0	223	152	70	72	72
124000	184	0	0	79	152	70	72	72
128000	184	0	0	0	152	70	72	72

De leden van de fractie van 50PLUS vragen of de verdere vertraging in de afbouw van de arbeidskorting vanaf € 35.000 reden is om ook te komen tot een meer geleidelijke afbouw van de ouderenkorting. Het kabinet ziet hierin geen aanleiding om te komen tot een meer geleidelijke afbouw van de ouderenkorting.

3. Box 3

De leden van de fractie van GroenLinks vragen het kabinet de voordelen te benoemen van enerzijds de verhoging van het heffingvrije vermogen in box 3 en anderzijds de verhoging van het tarief in de tweede en derde schijf in box 1. Met de verhoging van het heffingvrije vermogen in box 3 wordt beoogd zo veel mogelijk te voorkomen dat ouderen die als gevolg van de ouderentoeslag in box 3 in 2015 nog recht hadden op huurtoeslag, dat recht in 2016 als gevolg van het afschaffen van de ouderentoeslag zouden verliezen waarna dat recht in 2017 als gevolg van de voorziene verhoging van het heffingvrije vermogen in box 3 naar € 25.000 weer zou herleven.

De leden van de fracties van de PvdA en 50PLUS vragen naar de gevolgen van de verhoging van het heffingvrije vermogen in box 3 met € 3000 in 2016 voor de vaststelling van de huurtoeslag voor 2016. Door de verhoging van het heffingvrije vermogen met € 3000 behouden dan wel krijgen naar schatting 10.000 mensen recht op huurtoeslag.

4. Overige maatregelen brief novelle

4.1. Kinderopvangtoeslag

De leden van de fractie van GroenLinks vragen of de € 100 miljoen extra voor de kinderopvangtoeslag uitsluitend ten goede komt aan tweeverdieners met kinderen die naar kinderopvang gaan of dat er ook ruimte is om dit bedrag (deels) in te zetten voor het realiseren van een zogenoemd ontwikkelrecht voor alle kinderen, ook die van niet-werkenden of alleenverdieners. In 2016 zullen beide Kamers worden geïnformeerd over de precieze vormgeving van de € 100 miljoen extra voor kinderopvangtoeslag in 2017. Wat betreft het ontwikkelrecht, de kinderopvangtoeslag is voorbehouden aan werkende ouders ter ondersteuning van de combinatie van arbeid en zorg. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor een aanbod voor peuters uit gezinnen met één kostwinner of waarbij beide ouders niet werken. Op de begroting van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid 2016 is structureel € 60 miljoen beschikbaar gesteld voor peuters die nu nog niet naar een voorschoolse voorziening gaan, zodat alle peuters naar een voorschoolse voorziening kunnen gaan.

4.2. Energiebesparende maatregelen huishoudens

De leden van de fractie van D66 vragen om nader in te gaan op de keuzes die het kabinet voornemens is te maken bij de uitwerking van de maatregel ter stimulering van energiebesparende maatregelen door huishoudens. De leden van de fractie van GroenLinks vragen of het feit dat het om een eenmalige inzet van € 100 miljoen gaat het niet onmogelijk zou maken om dit in te zetten in een revolverend fonds en vragen naar de effecten van de maatregel. Het kabinet gaat bezien op welke wijze de € 100 miljoen voor stimulering van energiebesparende maatregelen door

huishoudens zo effectief en doelmatig mogelijk kan worden ingezet. Het betreft overigens een maatregel aan de uitgavenkant en geen fiscale maatregel. Een van de mogelijkheden is dat de maatregel wordt gekoppeld aan het Nationaal Energiebespaarfonds (NEF). Daarbij is het van belang te melden dat het Rijk ook voor het NEF incidenteel middelen ter beschikking stelt. Bij de Voorjaarsnota 2016 zal het kabinet nader ingaan op de uitwerking van de regeling inclusief de beoogde effecten.

4.3. Verruimd gemeentelijk belastinggebied

De leden van de fracties van de PvdA en GroenLinks hebben vragen gesteld over het aangekondigde voorontwerp van een wetsvoorstel om vanaf 2019 een verschuiving te realiseren van de inkomstenbelasting naar het gemeentelijk belastinggebied van € 4 miljard. De leden van de fractie van de PvdA vragen of het kabinet bekend is met het feit dat er een groot verschil is tussen de perceptie en de werkelijkheid aangaande het aandeel van de diverse overheden in de totale opbrengst belastingen en premies. Zij vragen welke lessen het kabinet hieruit trekt aangaande de wijze van heffen van gemeentelijke belastingen en hoe het kabinet vervolgens de uitvoerbaarheid beoordeelt van die lessen door de gemeentes. De leden van de fractie van de PvdA doelen waarschijnlijk op de zichtbaarheid van lokale heffingen, waardoor deze als hoger worden ervaren dan ze in werkelijkheid zijn, bijvoorbeeld als je de totale omvang van deze heffingen afzet tegen de loonbelasting die burgers betalen. Dit aspect zal door het kabinet zeker worden meegenomen en meegewogen bij de uitwerking van het voorontwerp van het wetsvoorstel aangaande een verruiming van het gemeentelijk belastinggebied. Overigens maakt de zichtbaarheid van lokale heffingen die belastingen relatief impopulair, zeker gezien de hiermee gemoeide bedragen maar is een expliciete democratische afweging juist weer gebaat bij een grotere zichtbaarheid.

De leden van de fractie van de PvdA vragen voorts hoe het kabinet meent aan al de zeer specifieke randvoorwaarden te kunnen voldoen in het aangekondigde voorontwerp van het wetsvoorstel aangaande een verruiming van het gemeentelijk belastinggebied. De leden vragen welke cijfermatige betekenis het kabinet zal toekennen aan het woord 'maximaal' in 'maximaal koopkrachtneutraal' en welke cijfermatige betekenis het kabinet zal toekennen aan de woorden 'zoveel mogelijk' in 'de inkomensverdeling zoveel mogelijk intact laat'. De brief waarin het voorontwerp van een wetsvoorstel wordt aangekondigd,³ benoemt een aantal criteria en randvoorwaarden. De bijwoorden 'maximaal' en 'zoveel mogelijk' geven een duidelijke richting. Het kabinet zal streven naar behoud van inkomensverhoudingen tussen groepen, en de ontstane koopkrachtverdeling macro niet aantasten. Zoals altijd bij fiscale operaties kunnen effecten op het niveau van specifieke soorten huishoudens nooit helemaal worden vermeden.

De leden van de fractie van de PvdA vragen verder welke cijfermatige betekenis het kabinet toekent aan het woord 'eenzijdig' in 'voorkomen wordt dat lasten eenzijdig afgewenteld worden op specifieke groepen'. Het kabinet wil voorkomen dat bij

³ Kamerstukken I 2015/16, 34 302, H.

uitbreiding van het gemeentelijk belastinggebied gemeenten de extra belasting die zij heffen volledig kunnen afwentelen op niet-stemmers in de gemeenten, bijvoorbeeld bedrijven of op een specifieke groep, bijvoorbeeld alleen op eigenaren van onroerend goed. Dit zal nader worden uitgewerkt in het voorontwerp van het wetsvoorstel.

Ten slotte vernemen de leden van de fractie van de PvdA graag welke financiële inzet er per baan gemoeid is met de additionele banen die gecreëerd zouden worden. De verruiming van het gemeentelijk belastinggebied is budgetneutraal. Doordat er een verschuiving wordt gerealiseerd van lasten op arbeid naar gemeentelijke heffingen, die economisch minder verstoringend zijn, neemt het aantal banen toe zonder financiële inzet.

De leden van de fractie van GroenLinks vragen of het kabinet kan toelichten op welke gronden de conclusie is gebaseerd dat de verruiming van het gemeentelijk belastinggebied vanaf 2019 door een verschuiving van € 4 miljard van de inkomstenbelasting naar het gemeentelijk belastinggebied 15.000 tot 20.000 banen oplevert. Voor het genoemde aantal banen dat met een schuif van € 4 miljard kan worden gerealiseerd heeft het kabinet zich gebaseerd op de CPB Policy Brief voor een ruimer gemeentelijk belastinggebied die het CPB in april 2015 heeft gepubliceerd.⁴ Uit berekeningen van het CPB blijkt dat, afhankelijk van de vormgeving van een verruimd gemeentelijk belastinggebied en de gekozen terugsluis, tussen de 0 en 30.000 extra banen gerealiseerd kunnen worden. Zonder grote inkomenseffecten van huishoudens en vergroting van inkomensverschillen is een verschuiving van inkomstenbelasting naar gemeentelijke belastingen mogelijk met een positief werkgelegenheidseffect van 15.000 extra banen. Het in die Policy Brief genoemde aantal extra banen en de in de brief van 8 december 2015⁵ vermelde randvoorwaarden vormen voor het kabinet de uitgangspunten voor het te ontwerpen voorontwerp van een wetsvoorstel voor een ruimer gemeentelijk belastinggebied.

De leden van de fractie van GroenLinks vragen voorts met welke belastingheffingen het kabinet rekening houdt en hoe dit leidt tot extra banen. Het aantal extra banen dat gerealiseerd kan worden door een ruimer gemeentelijk belastinggebied is, zoals hiervoor is aangegeven, afhankelijk van zowel de vormgeving van een verruimd gemeentelijk belastinggebied als de vormgeving van de terugsluis.

Tot slot vragen de leden van de fractie van GroenLinks hoe het kabinet een verhoging van de OZB beoordeelt in het licht van de genoemde randvoorwaarde dat het niet de bedoeling is dat door gemeenten inkomenspolitiek wordt bedreven. Het oogmerk van de genoemde randvoorwaarde is dat de heffing van gemeentelijke belastingen het beloofde evenwicht in het landelijk inkomensbeleid niet verstoort. Dat betekent dat de generieke effecten van een gemeentelijk belastinggebied op de koopkracht, moeten worden opgevangen met compenserende bewegingen in de inkomstenbelasting.

⁴ Van Eijkel en Vermeulen, Een ruimer lokaal belastinggebied, *CPB Policy Brief*, 2015/04, zie ook <http://www.cpb.nl/publicatie/een-ruimer-lokaal-belastinggebied>

⁵ Kamerstukken I 2015/16, 34 302, H.

5. Budgettaire gevolgen novelle

De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen hoe de dekking van de maatregelen uit de novelle is geregeld en of deze afdoende is om de € 100 miljoen voor energiebesparende maatregelen in 2016 en de structurele verhoging van de kinderopvangtoeslag met € 100 miljoen vanaf 2017 te dekken. De leden van de fractie van 50PLUS vragen in dit kader om een budgettair overzicht van de wijzigingen in de vierde nota van wijziging en de novelle voor 2016 en 2017 en verder. In de hierna opgenomen tabellen 5 en 6 is een overzicht gegeven van alle aanvullende maatregelen die samenhangen met de vierde nota van wijziging en de novelle.

Tabel 5 Budgettair overzicht 4^e nota van wijziging (bedragen in miljoenen euro's)

Maatregelen	2016	2017
Aanwending		
1) Kinderopvangtoeslag	0	100
2) Kinderbijslag	100	100
3) Intensivering tog-plus	4	4
4) Ouderenkorting	0	100
5) Energie-investeringsaftrek	60	60
6) Vrijstelling mineralogische en metallurgische industrie		40
7) Schenkingsvrijstelling eigen woning	0	7
8) Algemene heffingskorting	120	89
9) Aof-premie	65	25
Totaal	349	525
Middelen		
10) Vergroening	225	225
11) Accijns rooktabak	58	100
12) Minder verlagen tarief tweede en derde schijf	66	200
Totaal	349	525

Tabel 6 Budgettaire overzicht novelle inclusief kinderopvangtoeslag en investering duurzaamheid gebouwde omgeving (bedragen in miljoenen euro's)

Maatregelen	2016	2017
Aanwending		
1) Investering duurzaamheid gebouwde omgeving	100	0
2) Verhoging box 3-vrijstelling	158	0
3) Kinderopvangtoeslag	0	100
4) Arbeidskorting	0	224
5) Ouderenkorting	0	100
Totaal	258	424
Middelen		
6) Tarief tweede/derde schijf	266	400
Totaal	266	400

Uit de tabel met het budgettaire overzicht van de novelle blijkt dat – door afronding van het tarief van de tweede en derde schijf op 0,05%-punt – er in 2016 sprake is van een beperkte overdekking. In 2017 en verder is sprake van een beperkte onderdekking. Deze zal worden ingepast in het lastenkader.

6. Gevolgen uitvoering

Leden van verschillende fracties vragen naar de gevolgen voor de uitvoering van de novelle. De leden van de fractie van GroenLinks vragen het oordeel van het kabinet over de onduidelijkheid die als gevolg van de maatregelen in de novelle voor burgers ontstaat en over de extra werklast voor de Belastingdienst. Zij vragen of de voordelen van de maatregelen daar wel tegen opwegen. Ook de leden van de fracties van de ChristenUnie en 50PLUS vragen een beoordeling van het kabinet van de benodigde aanpassingen door de novelle – waaronder de verhoging van het heffingvrije vermogen in box 3 en de aanpassing in de loonbelastingtabellen – waardoor de voorlopige aanslagen niet meer overeenkomen met het oorspronkelijk voorgestelde wetsvoorstel Belastingplan 2016. De leden van de fractie van de ChristenUnie ontvangen ook graag een beoordeling in het licht van de extra complexiteit, uitvoeringskosten en communicatie-inspanningen. De leden van de fractie van de PvdA vragen naar de gevolgen voor uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van de in de novelle voor 2016 opgenomen maatregelen en verzoeken om cijfermatig inzicht in de uitvoeringskosten van de extra communicatie-inspanningen en van de vernieuwing van de loonbelastingtabellen. Deze gevolgen zijn weergegeven in de bijlagen bij de novelle (de uitvoeringstoetsen met maatregelen voor het jaar 2016 en voor 2017 en verder). Alles bijeengenomen zijn de maatregelen als uitvoerbaar en handhaafbaar beoordeeld. De novelle leidt ertoe dat de door de Belastingdienst opgelegde voorlopige aanslagen 2016 niet helemaal met de feitelijk voor 2016 geldende tarieven van de tweede en derde schijf zijn

berekend en dat er is gerekend met een te laag heffingvrij vermogen in box 3. Ook zijn er afwijkingen tussen het Belastingplan 2016 en de loonbelastingtabellen per 1 januari 2016. De tabellen worden per 1 april 2016 gecorrigeerd, waardoor voor de meeste belastingplichtigen de afwijkingen gecorrigeerd worden in de resterende negen maanden. Verder is er doorwerking naar toeslagen, waarbij een samenloop optreedt met eerder reeds ingezette communicatie rond het vervallen van de ouderentoeslag in box 3. Dit vergt herstelslagen gedurende en na afloop van het jaar 2016 en aanvullende communicatie.

De met de novelle samenhangende incidentele communicatiekosten bedragen naar verwachting € 257.500. Daarvan wordt € 125.000 ingezet om burgers te informeren over de gevolgen van de verhoging van het tarief van de tweede en derde schijf. Ook wordt € 125.000 ingezet voor communicatie over de doorwerking van het verhogen van het heffingvrije vermogen in box 3 naar toeslagen. De noodzakelijke extra communicatie met de softwareleveranciers rond het uitbrengen van nieuwe loonbelastingtabellen vangt de Belastingdienst goeddeels op door gebruik te maken van bestaande overlegstructuren. De geraamde meerkosten zijn om die reden beperkt tot € 7500, onder meer voor het uitbrengen van een extra nieuwsbrief. De Belastingdienst maakt € 32.000 extra automatiseringskosten als gevolg van de novelle voor het aanpassen van de eigen systemen en het door de Belastingdienst ter beschikking gestelde loonaangifteprogramma. Hier staat tegenover dat het kabinet het vertrouwen heeft dat het voorstel met de novelle op voldoende steun in beide Kamers kan rekenen. Dit is in het belang van de beoogde lastenverlichting, het creëren van 35.000 banen en het bevorderen van economische groei.

De leden van de fractie van 50PLUS vragen hoe het reparatie- en communicatietraject eruit ziet voor mensen die, door de verhoging van het heffingvrije vermogen van box 3 in 2016, alsnog recht hebben op huurtoeslag. Er was reeds een brief in voorbereiding om burgers die als gevolg van het vervallen van de ouderentoeslag in box 3 niet langer in aanmerking zouden komen voor de huurtoeslag, daarop in de loop van 2016 te attenderen. Daarvoor zou de Belastingdienst gebruikmaken van de vermogensgegevens per 1 januari 2016 die de banken ten behoeve van de voorgevulde aangifte bij de Belastingdienst zullen aanleveren. Nu het heffingvrije vermogen per 1 januari 2016 wordt verhoogd, beziet de Belastingdienst welke aanpassingen in de al ingezette communicatiestrategie mogelijk en nodig zijn.

De leden van de fractie van de PvdA vernemen ook graag wat de omvang van de correctie van de definitieve aanslag in 2017 zal zijn. De exacte hoogte van de uiteindelijke correctie bij de definitieve aanslag 2016 is afhankelijk van de persoonlijke omstandigheden van de belastingplichtige. Voor de meeste belastingplichtigen zal de correctie plaatsvinden via de loonbelastingtabellen. Voor hen is een correctie via de definitieve aanslag 2016 niet aan de orde. Alleen waar de correctie geheel of gedeeltelijk niet via de loonbelastingtabellen plaatsvindt – te denken valt bijvoorbeeld aan ondernemers en aan werknemers met gelijktijdig meer

dan één dienstbetrekking –, bedraagt de correctie bij een inkomen op het einde van de derde schijf maximaal € 92.

De Staatssecretaris van Financiën,

Eric Wiebes